

Column Hans Stegeman: Hoedjes en zwaluwstaarten

Het hoogtepunt van Prinsjesdag dit jaar was de hoedjesparade. Ook dit jaar zaten er weer opvallende creaties tussen. En voor sommigen was en blijft het hoogtepunt de tocht van de Koningin met de Gouden Koets naar het Binnenhof. Alles wat daarna kwam was minder interessant. De Troonrede niet, laat staan het aanbieden van de begroting door minister Jan-Kees de Jager aan het parlement. Het zou ook raar zijn als een demissionair kabinet dat steunt op 26 (!) Kamerzetels iets verrassends te berde zou brengen. Ondanks dat de rijksbegroting weinig interessants bevat, hebben de hoofdrolspelers van dit jaar het in de aanloop naar Prinsjesdag ontzettend druk gehad.

Zo was de demissionair minister van Financiën druk bezig met het door hem genoemde zwaluwstaarten: op en neer rennen tussen het ministerie van Financiën, waar de begroting voor 2011 werd voorbereid en de Eerste Kamer waar werd onderhandeld over een rechts kabinet, om zo de plannen op elkaar af te stemmen. Dus we kunnen gerust aannemen dat de geplande 3,2 miljard euro aan bezuinigingen door dit kabinet de zegen heeft van een mogelijk rechts kabinet.

Als dit de voorbode is van het soort bezuinigingen die we gaan krijgen, biedt dat weinig hoop op gezondere overheidsfinanciën. Alle maatregelen laten zich kenschetsen door kortetermijnpolitiek en kaasschaafmethoden. Bijvoorbeeld het bevriezen van ambtenarensalarissen. Het bevriezen is een makkelijke maatregel om op korte termijn geld binnen te halen. Op langere termijn verslechtert hierdoor het echter de concurrentiepositie van de overheid als werkgever. En als je een efficiënte en kleinere overheid wilt hebben, dan heb je ook goede en gemotiveerde mensen nodig. En die krijg je alleen als je er ook een redelijk salaris tegenover stelt.

Het had ook anders gekund. Ook met een demissionair kabinet. Bijvoorbeeld beginnen met de AOW-leeftijd verhogen. Ruim tweederde van de nieuwe Kamer is ervoor, zelfs de PVV sinds een dag na de verkiezingen. Dus begin nu met het verhogen van de pensioenleeftijd het liefst zo snel mogelijk.

De Koningin heeft het de afgelopen maanden natuurlijk ongekend druk gehad met fractieleiders, formateurs en adviseurs die haar informeerden en adviseerden rondom de formatie. Een situatie die voorlopig nog niet is afgelopen. Gelukkig kwam de demissionair premier ook eens per week langs om in alle rust een kopje thee te drinken. Dat bracht de zaak weer enigszins in evenwicht.

Kortom, een Prinsjesdag om snel te vergeten. Het was beter geweest als de Koningin een dag vrij had genomen, de onderhandelaars voor een rechts kabinet gewoon hadden doorgewerkt en de dames met de mooiste hoedjes een rondje in de Gouden Koets door Den Haag hadden gemaakt.

september 2010